

Роман ДИДИК
(Дрогобич, Україна)

НОВІ ТЕНДЕНЦІЇ У БАЯННІЙ МУЗИЦІ СУЧАСНИХ АВТОРІВ (П. Гільченко, А. Стрілець, В. Василенко, М. Вігула)

Останніми роками, ми маємо можливість спостерігати накопичення нової нотної літератури для баяна-акордеона у сольному, камерно-ансамбевому, оркестровому та міксованому варіанті компонування. Варто відзначити українських митців, доробок яких становить нову музику, покликану у новому форматі розкрити горизонти звучання баяна-акордеона: Андрій Стрілень, Михайло Вігула, Андрій Кос, Володимир Василенко, Ігор Саєнко, Олександр Іванько, Олександр Михайлів, Володимир Куриленко, Володимир Клименко, Павло Гільченко, Роман Стахнів та ін.

«Bossa to Galliano»¹ львівського композитора **П. Гільченка**, сповнена наслідувальних тенденції. Витриманий стиль *bossa-nova*, сприяє утвердженню композиції у річищі естрадної музики із притаманним свінгуванням. Легкість акцентованих акордів (4-10 тт.) із плавним переходом до проведення теми (з 11 т.) на регістрі *«fagot»* а потім *«tutti»*, дають відчуття загадкового контрасту, який відчувається у сплетінні поліритмічних зворотів на фоні проведення теми, що у полоні звукового забарвлення ніби екстраполює із Владівським стилем написання естрадно-джазової музики. Плавними переходами та контрастними вставками відомих мотивів, композитор наводить нас на певні тематичні музичні звороти притаманні музиці Гальяно.

Обробка української народної пісні **«Тихо над річкою»**² на музику П. Батюка – лірична композиція поліфонічного змісту у творчому архіві харківського композитора **А. Стрільця**. Тут, чітко прослуховується вплив музики В. Подгорного, особливо фактурний виклад його народних пісень (наприклад

¹ <https://www.youtube.com/watch?v=Mdu7Jey2yKQ>

² <https://www.youtube.com/watch?v=GqjqNMVmI54>

«Ой чий то кінь стоїть») або творів написаних у народному стилі («Повій вітре на Україну»). Чергування розмірів (7/8 – 6/8 – 7/8 – 8/8 і т.д.), кантиленна протяжність у *Lento un poco rubato*, глибоко-зворушлива палітра динаміки та її філірування на певних виконавських вершинах із підголосковим варіаційним викладом, надає окремої колоритності. Паралельно, на виборній клавіатурі, автором подається чіткий контрапункт із частковим протиставленням одночасному проведенню теми та її різновиду у правій руці.

Концертна п'єса для баяна «**Коломийка “Шіді-ріді”**»³ миколаївського композитора **В. Василенка**, віртуозна композиція, із притаманністю стильовим особливостям фольклорної обробки й колоритом карпатських мотивів та гуцульської харизми танцювального змісту. Починається твір вступною каденцією (вільно) із плавним й поступовим переходом до запальної коломийки (*Allegro*) у поєднанні стакато-технічної домінанти, акцентованості на умовно синкопованих поєднаннях дрібної та октавної техніки. Цифра 3, групується із проведення теми у лівій руці з технічними або тематично-спорідненими зворотами у правій. Цифра 4 – швидка частина у *f-moll* із виплеском та колоритно-технічним блиском й закінченням у синкоповано-акцентованій домінанті. Цифра 5 – феєрія проведення теми із технічно-яскравими підголосками, кульмінаційна частина переходить у фактурно-насичене закінчення твору.

«**Ricercare**» **op. 13** для акордеона, композитора та гітариста **М. Вігули**, написане 23 жовтня 2003 року, відображає стильові орієнтири на неоромантично-модерну течію ХХ ст. Це чітко простежуємо у мисленнєвому компоненті композиторського письма, де автор поєднує традиційну мелодику із сучасними, притаманними акордеону, елементами звуковидобування, прийомами гри, реєстровою палітрою, тощо.

У вступі (1 т.) на *Allegro*, композитор пропонує використати безшумний кластер шістнадцятими нотами із плавним переходом у *Adagio con moto*. Лірична тема звучить у 5-

³ <https://www.youtube.com/watch?v=G7qhu8Fq8JE>

12 тт., і на *sf* із крещендуванням переливається у частину *Vivo*, котра вирує міховим виконанням тріольних тривалостей (14-17 тт.). Наступна, технічна частина *Allegro con fuoco*, із чітко-вираженою ритмічною пульсацією та регістровим контрастом, який балансує тембральність звучання, закінчується не великою цензурою після 37 т. 38-41 тт., дещо зменшують темпову насиченість (*Sostenuto*) через балансування гри тридцять другими тривалостями у правій руці та шістнадцятими у лівій, плавним переходом у кульмінаційну частину твору (42-45 тт.) і поступовим спадом ейфорії у тактах 46-49. Частина у *Largo quasi choral* – постає відображенням кантиленного відлуння між контрастно-наповненими та технічно-віртуозними частинами. Наступна – *Adagio con moto*, це певний контрапункт проведення основної теми, яка відображена у 5-10 тт. Фінальна частина – *Presto*, починається акордо-кластером (76-79 тт.) із чітко-пульсуючим акцентом й плавним переходом до кластеру розкритої долоні, вливається у швидко-плинну частину із поступовим крещендуванням до верхнього кулачного кластерного прийому гри (89-90 тт.) та ефектним закінчення на двох шістнадцятих нотах у басу.

Таким чином, стиль написання музики окреслених авторів постає у світлі наслідувальних тенденцій естрадно-джазової музики, фольклорного тематизму, неоромантичного модернізму, який сприяє оригінальному відображенні особливостей музичної мови із збереженням академічного нотного письма.

Андрій ЄРЬОМЕНКО
(Суми, Україна)

ТВОРЧА ПОСТАТЬ АНАТОЛІЯ ГАЙДЕНКА

Анатолій Павлович Гайденко – заслужений діяч мистецтв України, лауреат премії ім. Б. М. Лятошинського (1996), міжнародного конкурсу композиторів у Торонто (Канада, 2001), муніципальної творчої премії імені І. Слатіна (2002),